

Všetky deti sú rady, keď dostanú nejakú sladkosť. Samy ženy hovoria, že bez mužov to nie je ono a s nimi tiež nie.

V médiách sa pravidelne pracuje s určovaním času a tejto problematike som venovala priestor v časti spodobovanie. Do tejto kategórie však patrí aj časové obdobie predpoludním - teda pred dvanástou hodinou a popoludní - po dvanástej hodine. Správne tvary sú teda **predpoludním a popoludní**. Tvary typu: doobeda, doobedu, poobede, dopoludnia, odporúčam vymeniť za predpoludním a popoludní. V časových súvislostiach ešte drobnosť - relácia sa začína **o 5 minút** a nie za 5 minút.

Niekedy moderátori a redaktori zmäkčujú spoluhlásky tam, kde to nie je náležité. Týka sa to ukazovacieho zámena **tieto** - vyslovuje sa tvrdo a nie mätko **tieto**. Podobne kratší tvar **tie** sa vyslovuje tvrdo a nie **tiie**. Slovíčko **prestíž** znamená uznávanú hodnotu, dobré meno, vážnosť. Pochádza z francúzštiny a to znamená, že sa tu neuplatňuje slovenské mäččenie spoluhlásky samohláskou. Vyslovujeme teda tvrdo. V slove **personálny** sa spoluhláska - s nespodobuje na - z, ako hovoria niektorí moderátori, ale vyslovuje sa tak, ako je napísané. Teda nie perzonálny, ale personálny. (Pôvod slova je latinský a znamená osobný - známy je výraz persona non grata - nežiaduca osoba). Pozor tiež na výslovnosť slov **mestečko a panenský**, pričom spoluhlásky - t a - n nasledujúca samohláska zmäkčuje. Vyslovujeme teda **mestěčko a paňenský**. Sem patrí aj rozhovor, debata pod názvom **diskusia**. Vyslovujeme tak ako píšeme a nie - ako často nesprávne počujeme - diskúzia.

Pomenovanie **rodín** podľa vlastného mena je tiež osobitná kapitola v spisovnej slovenčine. Tu platí, že ak sa hlava rodiny - otec - volá Novák, jeho rodina je rodina Nováková, alebo povieme, že sú to Novákovci. V žiadnom prípade nepovieme, že sú to Novákoví. Podobne Bobok, Zvara. Sú to rodiny Bobokovcov a Zvarovcov, alebo rodina Bobokova, či Zvarova. Nesprávny je tvar Bobokoví, Zvaroví. Iná situácia je vtedy, keď má mužské priezvisko tvar prídavného mena. Peter Šťastný a jeho príbuzní - to je rodina Šťastných. Pán Múdry so svojou rodinou - povieme, že je to rodina Múdrych, alebo rodina Múdra.

Slovíčko **rádio**, ktoré sa v tejto oblasti skloňuje veľmi často aj medzi tými, ktorí vysielajú, aj medzi tými, ktorí ho počávajú, sa dostáva do

povedomia v rôznych podobách. Pri skloňovaní často počuť výraz v **rádii**, čo je nesprávne. V 6. páde je správny tvar v rádiu - napr. ..počul som to v rádiu ...vysielali to v rádiu. Ten istý pád sa vyskytuje v súvislosti s názvami jednotlivých médií. Tu sa orientujeme podľa toho, či je slovo „rádio“ súčasťou názvu, alebo nie. Napr. Počul som to v Rádiu Viva, v FM Rádiu, vo FUN rádiu a nie na Rádiu Viva, na FM rádiu, na FUN rádiu. Ak slovíčko „rádio“ vynecháme a ostane len názov média, použijeme predložku „na“. Napr. na Vive, na FM, na FUN-ku. Spojenie na rádiu používame len vtedy, keď chceme povedať, že niečo je položené na rádioprijímači - teda na rádiu. Zhrňme to do skratky: .... reklamu vysielali v Rádiu Viva, alebo na Vive. Nesprávny je tvar na Rádiu Viva.

Z mediálnej praxe ešte vyberám nesprávne výrazy so správnou alternatívou.

nesprávne	správne
a síce	a to
ako na to	čo s tým? čo sa dá robiť? ako si počínať?
akonáhle	len čo, sotva, ledva, hneď ako
bicygel	bicykel
do budúcn	do budúcnosti
doporučovať	odporúčať
cez to všetko	napriek tomu všetkému, aj tak, jednako
cez zákaz	napriek zákazu
čas od času	z času na čas
čím to je?	prečo to je?
diskuzia	diskusia
dotaz	otázka
dopis	list
dvomi	dvoma
fodbal	fudbal
hovoríť anglicky	hovoríť po anglicky

hovoríť na mikrofón	hovoríť do mikrofónu
hrať na husle, na klavír	hrať na husliach, na klavíri
hudba k tancu	hudba do tanca
chápať (dačomu)	chápať (dačo)
chovať sa	správať sa
chytrý	prešibanyý, prefikanyý, ale aj rýchly, bystrý, šikovný
ideme na to!	ideme do toho! pusťme sa do toho!
ideme pre doktora	ideme po doktora
idú pre vodu	idú po vodu
jako	ako
jaro	jar
jedná sa o dačo	ide o dačo
je k dostaniu	tu dostať
je na vás	závisí to od vás
je pravdou, že	je pravda, že
je tomu tak	je to tak
kamarád	kamarát
kdežto	kým, naproti tomu, ale, no, však
kedy (časová spojka)	keď
k dnešnému dňu	do dnešného dňa, v dnešný deň, dnes
nakoľko	keďže, pretože, lebo
námatkou	náhodou, skusmo, voľne, len tak
napadlo ma	napadlo mi (prišlo mi na um)
naprosto	úplne, celkom, naplno, vonkoncom
neni	nie je
nechať sa počuť	dať o sebe vedieť, vyhlásiť dačo, rozchýriť dačo
v neposlednej rade	v neposlednom, nezanedbateľnom rade
nič moc	nestojí to za veľa, nestojí to za reč

nie je tomu tak	nie je to tak
niečo cez	niečo vyše
od toho sme tu	na to sme tu
ovšem	ale
partnerstvo pre mier	partnerstvo za mier
po dobu	počas, v čase, za, v, cez
poďme na to	dajme sa do toho, pustime sa do toho
po každej	zakaždým, každý raz, opätovne
pokiaľ	ak, kým, až kým.....
poloostrov	polostrov
poriadajú koncert	organizujú, usporadúvajú, pripravili koncert
postrádať (dakoho, dačo)	chýbať, nemať, pociťovať nedostatok dačoho
potiaže	ťažkosti
povolenie k pobytu	povolenie pobytu
pracovať cez čas	pracovať nadčas
pre a proti	za a proti
pre dnešok	na dnes
predpoklady k tomu	predpoklady na to, predpoklady pre to
predsedkyňa	predsedníčka
prehlásenie, prehlásiť	vyhlásenie, vyhlásiť
preteky Formule jedna	preteky Formuly jeden
pre túto chvíľu	na túto chvíľu, nateraz, v tejto chvíli
prevádzať školenie	uskutočňovať školenie, školiť
prevádzať šport	športovať
prišlo mi špatne	prišlo mi zle, urobilo sa mi nanič, bolo mi nanič
rada	poučenie, návod (napr. dobrá rada nad zlato)
rad	stáť v rade, postaviť sa do radu, nie rady

rozprava k návrhu	rozprava o návrhu
súhlas k dačomu	súhlas na dačo
sluchátko	slúchadlo
snád'	vari, azda, hádam, možno, nebodaj
spústa	množstvo, hĺba, kopa, sila, hromada, mnoho, veľa
sranda	vtip, špás, žart, humor, zábava
štandardné	štandardné
tohoto	tohto
uistiť	ubezpečiť
vada	chyba - rečová chyba, srdcová chyba
vadí mi to	prekáža mi to
varianta	variant (muž. rod)
včetne, včítane	vrátane
výdaje	výdavky
vyzvať k spolupráci	vyzvať na spoluprácu
vzhlľadom k tomu.....	vzhlľadom na to.....
zácpa	zápcha, zátaras, upchatie - dopravná zápcha
za prvé, za druhé	po prvé, po druhé
závada	chyba, porucha, kaz
zbytok	zvyšok (príjemný zvyšok dňa)
zrovnať, zrovnávať	porovnať, porovnávať, ale zrovnať so zemou

PRÍLOHY

ZÁKON O ŠTÁTNOM JAZYKU

Tento zákon je v platnosti od 1. januára 1996 a schválila ho Národná rada Slovenskej republiky. Ako sa uvádza v preambule, slovenský jazyk je najdôležitejším znakom osobitosti slovenského národa, najväčšou hodnotou jeho kultúrneho dedičstva a výrazom suverenity Slovenskej republiky, i všeobecným dorozumievacím prostriedkom jej občanov. Zabezpečuje ich slobodu a rovnosť v dôstojnosti a právach na území Slovenskej republiky. Vyberám z neho najdôležitejšie časti, ktoré sa týkajú okrem iných aj mediálnej oblasti.

§ 1

Úvodné ustanovenie

- 1/ Štátnym jazykom na území Slovenskej republiky je slovenský jazyk.
- 2/ Štátny jazyk má prednosť pred ostatnými jazykmi, používanými na území Slovenskej republiky.
- 3/ Zákon neupravuje používanie liturgických jazykov. Používanie týchto jazykov upravujú predpisy cirkví a náboženských spoločností.
- 4/ Zákon neupravuje používanie jazykov národnostných menšín a etnických skupín. Používanie týchto jazykov upravujú osobitné zákony.

§ 2

Štátny jazyk a jeho ochrana

1/ Štát

a) utvára v školskom, vedeckom a informačnom systéme také podmienky, aby si každý občan Slovenskej republiky mohol osvojiť a používať štátny jazyk slovom aj písmom,

b) sa stará o vedecký výskum štátneho jazyka, jeho historického vývinu, o výskum miestnych a sociálnych nárečí, o kodifikáciu štátneho jazyka a o